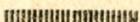

руватись однією цілездатністю та якими вигідно принципами, якими вигідно ідейками, якими вигідно комбінаціями, якими вигідно методами й засобами здійснення, аби перемогу над людьми отримати. Й ці принципи, ідейки, комбінації, методи, засоби здійснення та сама перемога — здобуття простору та цінностей — стають в розумінню людини самовистарчаючими, предільними, абсолютними, досконалими. Тому прагнення до лучшого, коли поверхово стикається з Космосом та не знаходить на ньому гальми, стає погонею за одним, другим, третим і так без кінця досконалим і без огляду на впливи цієї погоні на щоденне життя, на природний порядок речей, без огляду на закони людської істоти в її духовій, розумовій і фізичній ціlostі, без огляду на умови людського співжиття. Таким чином абсолют переноситься на все, до чого людина змагає і на саму людину. Отже таке прагнення до лішшого, що носить в собі всі відзнаки абсолюту термінологічно можна приняти за прагнення до досконалого. Ознаками його є всезмінливість відправних точок й точок приложення сил, коротке брутальне зусилля, підпорядкування й пристосування органічного до механічного, безліч ідеїок, емоціональність, мрійність та задоволення тільки розумових та матеріальних потреб в боротьбі людей за простір, володіння та поділ цінностей.

Таким чином встановили ми, що кожному типові й кожному світоглядові відповідає певна яскрава форма прагнення до лішшого. На підставі цього ми можемо вже сказати, що людина, що прагне до досконалення, носить в собі домінуючі осілі ознаки, а людина, що прагне до досконалого, має домінуючі кочові риси. Таким чином ми маємо певний зовнішній критерій, на підставі якого не тільки можна опреділювати тип людини без того, щоб в кожному разі робити глибоку аналізу, але й віддільні ділання людини кваліфікувати кочовими або осілими.

Михайло Острроверх.

З нашого мистецького життя у Львові.

Божий Гріб у Волоській церкві у Львові... Вже Покійний Петро Холодний взявся був до праці над циклом образів Божого Гробу до Успенської церкви у Львові. І розпочав він цей цикль. І намалював два образи — перший „Молення“ й останній „Воскресення“. Смерть припинила його працю. Тоді поручили це діло молодому нашему аристові мальяреві Василеві Дядинюкові. Він забрався до цього діла з повним зрозумінням його ваги. І сливє по двох літах праці цього артиста Божий Гріб отсе є викінчений.

У двох образах покійного Петра Холодного бачимо оригінальну індивідуальність мистця, якого твори промовляють до нас ніжно, чуткою моюю глибину душі його. До цього він послуговується і композицією, і кольоритом, і навіть технікою — темперо-олією. — Ці два його образи продумані і віддані у візантійсько-прерафаелістичному стилю з ярким підходом до сюжету по

реалістичному. В творі Петра Холодного перспективічні далі — передусім „Молення” — проникнуті містичним, таємним супокоєм. М. ін. правду сказати б: невелику прислугу зроблено цьому великому нашому мистецеві тим, що його ці ніжно дихаючі трори виставили в цих сумеркуватих, суворих стінах давнини.

Само собою розуміється, що до цієї пречудної цяцьки української славної давнини, якою є Трьохсвятительна Каплиця (при Волоській церкві у Львові) зовсім умісні п'ять інших образів Божого Гробу кисти Василя Дядинюка. Не тільки суворість стін і обстановка, а й архітектонічний бік храму вимагає твору, який нагадував би старі мозаїки, що оживляють багацтвом колірів його нутро.

Як ми вже сказали — до праці над Божим Гробом В. Дядинюк забрався з великим зрозумінням ваги завдання. Ще й до того: цеж треба було кінчити діло, яке зачав був Петро Холодний.

В. Дядинюк зробив три шкіци, кілька студій. При тому студіює до кладно українську візантійку в усім: архітектуру, орнаментику, одежду. І ось дає нам твір зовсім самостійний.

Виразно й індивідуально зрозумів вагу українського старинного мистецтва в розвитку нашого сучасного мистецтва. Зрозумів і покозав, що візантійсько-українське мистецтво це, для справжніх мистців, пребагата скарбниця, на якій треба опертись, продовжувати творення нашого національного мистецтва. Цієї скарбниці ніхто не вичерпає, ні навіть такі великі наші візантини, як Михайло Бойчук.

Деякі образи В. Дядинюка — як „Сошествіє в ад“, а передусім „Зложення до гробу“ — просто живо й цікаво вражаютъ нас своєю гармонією композиції, силою й живістю кольориту.

Оглядаючи цей Божий Гріб нам приходять на думку мозаїки з собору в Торчелло біля Венеції: те вміле розложення гуртів. У цій праці помітно й те, що наш артист перестудіював і наших сучасних візантинів.

І таки — зовсім незлишньо приходить сказати: Василь Дядинюк у цій своїй праці доказав, що він поволі увіходить на правильну — хоч і важку — дорогу, що веде до ще неблизької цілі: національне мистецтво. І — з великим зусиллям — він діде.

II. Виставка образів на „Таргах всходніх“ у Львові. „Towarzystwo Przyjaciół Sztuk Pięknych“ у Львові на „Таргах Всходніх“ в „Палаті Штуки“ улаштувало ретроспективну виставку образів львівських артистів. Виставка тривала від 15. травня до 8. червня ц. р. Щоб ця виставка була чимсь надзвичайно цікава, ми б того не сказали. Дивна мішанина — а на цьому виставка стратила свою вартість. Хоч є тут знані мистці, що з реалістичного переходять із захопленням у імпресіоністичне мальтарство — покійний Антін Стефанович. Або ось супокійний та легкий кольоритом, живий композицією Антін Марковський. Смілив до очайдущності баталіст Станіслав Батовський. Фелікс Михайло Виживальський уже мабуть не має охоти повернути до себе колишнього й хоче залишитись незрівненим техніком у підбиранні легкої гри кольориту. Найкраща тут його річ „Фестин огородовий“. З усіх тут поляків найзамітніший і оригінальний, правда за паризькою школою, Максиміліян Файрінг: його „Південний пейзаж“ повний експресій, характеристичний підхід до сюжету. З модерністів — екстремістів іще доречний і знає, чого хоче, це Олександр Рімер. Хоч у нових працях у своїй крайності він доходить до... крайності.

Властиво кажучи, нас найбільше цікавлять твори українських мистців, що беруть участь в цій виставці. Тут отсе бачимо твори знаного нам мистця Івана Труша. Всі ці твори — це глибоко відчути поезія мистця-лірика. Кожний його твір, це могутня музика, що „piano“-м — вливается в окружаючий її світ. Безперечно, що з тієї генерації усіх мальярів, які тут беруть участь у цій виставці, йому ніхто не дорівняє.

Є Й Антін Монастирський мальляр знаний у нас своєю глибокою любовлю до нашого рідного минулого, яке він оспівує зі справжнім теплом серця. Іого „Козак“ складно закомпонуваний, сильний виразом, манить нашу увагу.

А ось тихий та занурений у далеких просторах своїх краєвидів Юрій

Магалевський. По своєму підходить він і до історичних сюжетів, як ось „Татари йдуть“.

З молодих мистців є тут Лев Гец і Василь Дядинюк.

Лев Гец виставив майже самі рисунки, в яких він є майстром: чітке і певне вичуття лінії, смілість композиції. У цих працях він виявляє розуміння сучасного рисунку.

Василь Дядинюк виставив тут праці у ретроспективному порядку. Пере-важають „Мертві натури“, в яких він, попрі своє шукання, є певний себе. Композиції його мертвих натур — правда не всіх — мають у собі гармонійну звязкість, точка віddання плястичності, питома йому живість кольору. Цікавий портрет б. У. у скопленні експресіоністичному за італійським рінашімента, а ще більше цікава „Студія до композиції“.

В цій виставці бере участь усіх львівських мистців шістдесят.

Слід би зробити маленьку завагу нашим мистцям — передусім моло-дим: чи то конечно було брати ім участь у цій виставці?

Виставка сучасної української графіки. Від 5. червня до 12. липня ц. р. в салах Наукового Т-ва ім. Шевченка у Львові заходом АНУМ влаш-товано виставку сучасної української графіки.

Були це: оригінальна графіка; Нарбут експедиція заготовки державних паперів України; книга, окладинка, оздоба, ілюстрація, еклібріс.

Виставка мала всеукраїнський характер. Її мистецька вартість була справді висока: виставка мала в собі широкий розмах, сказати б — європей-ський.

Над усією виставою домінували твори чистої графіки В. Кричевського, Ю. Нарбута.

Дальше із сучасних мистців на перше місце, кожний у своїй ділянці, вибивались: М. Бутович, С. Гординський — цей дещо переніжнений —, П. Kovжун, I. Падалка, A. Петрицький. Перший і два останні опираються — передусім: формою — на українське національне мистецтво.

Такі виставки можуть справді виховати в нашого загалу смак і зрозу-міння до мистецтва.

Тільки АНУМ удруге чи й утретє хай бережеться деяких вихилясів і хай не вмішує в мистецьку виставку таких політичних закрасок, як на цій останній.

Виставка скульптора Е. Віттіга й „Нової Генерації“ у Палаті Шту-ки“ у Львові. В „Палаті Штуки“ у Львові ми мали нагоду оглянути доволі широко заложену польську мистецьку виставку. Є там твори скульптора Е. Віттіга й мальярів „Нової Генерації“.

В першій салі й справді в першу чергу приємно вражає нас творчість Е. Віттіга: монументальність, почуття сили, сміливість і легкість композиційні — це цінні сторони його творчості. Правда, в деяких творах, коли зближається дещо до — сказати б — неокласичного модернізму, його вираз сили губиться, маліє: тоді Е. Віттіг не на своєму місці.

„Нова Генерація“ зі своїми працями — бо не всі: твори! — представ-ляються тут не так імпозантно, як — видно по зусиллях — хотіла, як пред-ставляються такі виставки по великих осередках сьогоднішньої Європи.

Тут бачимо всякі модерні школи і їх напрямки: італійська, німецька, італійсько-французька й передусім — французька. Можна тут бачити й ту французьку школу, яка не тільки, що нічого не дає мистцеві, а ще й руйнує його талант.

„Нова Генерація“, та її частина позитивна, як бачимо по творах, нахо-диться під впливом отсих, сьогодні знаних у всьому світі, мистців: А. Моділіяni, П. Пікассо, Влямінк, Брак, Maticca, De Kriko, Tosi, Фуні, Кокошка. Зовсім самостійних мистців у певному розумінні ми тут не бачимо. А деякі зовсім загубили почуття зрозуміння мистецтва й то того сучасного, яке хотіли б го-лосити.

З „Нової Генерації“ виринають отсі мистці: Еміль Крхи, дебютант Мой-сея Псаліс і Геза Розмус.

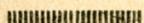
Мало їх, але справді заслуговують на те, щоб їх імена тут ізгадати.

На цій виставці бачимо деякі твори нашого мистця Василя Дядинюка. Кілька гравіїв, кілька декорат, театральних нарисів, проекти сервісів. Може

й не забагато буде, як скажемо, що твори Василя Дядинюка тут уявляють собою зовсім окремий світ — світ ясного виразу, почуття краси в силі кольориту, в рисунку, в композиції, у здоровому й конструктивному модернізмі.

Проекти сервісів — треба тут оглянути, щоби переконатись про їх вартисть, про тонкий, декоративний у них смак мистця, про їх доладність композиції й кольориту.

Ця виставка тривала від половини липня до 18. вересня ц. р.

ХРОНІКА.

† Микола Любович, визначний український учений, історик Зах.-Європи й Польщі, помер у Ростові на Донщині в 77-ім році життя. Покійний народився в 1855 р. на Поділлі, вчився в Київськім Університеті, разом з відомим дослідником англійської історії Петрушевським та не менше знаним істориком Францією Тарле, був учеником славновісного українського вченого — історика Зах.-Європи Ів. Луцицького та визначним представником київської історичної „школи“, створеної Луцицьким. Покійний спершу був приват-доцентом Київського Університету, потім професором Варшавського Університету, а в ост. роках — Донського Університету. Працював Покійний головним чином над історією Німеччини, Голяндії й Польщі. Перша його замітна праця була „Марнікс де Сент Альдегонда, як політичний письменник“ (1877), присвячена політичним писанням визначного голландського державного діяча й письменника XVI ст. Низку праць написав Покійний також з економічної історії Німеччини; а крім того писав ще й в обсягу методольогії історії. Але найбільше значення мають праці Покійного з історії т. зв. релігійної „реформації“ в Польсько-Литовській державі XVI—XVII вв., здебільшого важні й для української історії (бо кидають світло й на історію „реформації“ на наших землях). З праць тих особливо заслуговують на згадку: „Історія реформації в Польщі. Кальвіністи й антитринітарії“ (1883), „Герцок Альбрехт прусський і реформація в Польщі“ (1885) й „Початок католицької реакції та упадок реформації в Польщі“ (1890). В усіх цих працях використав автор багато цінних матеріалів, які старався обробляти й освітлювати з можливо більшою об'єктивністю.

B. З.

Серед унійних змагань в останніх місяцях належить відмітити VI-тий Конгрес на Велеграді, що відбувся в днях 13—17. липня с. р. Велеградські Конгреси — це, можна сміло сказати, духовне дитя Еккеленції Митрополита Андрея. Князь нашої Церкви, неутомний борець для справи Унії, для якої вже так багато зробив і посвятив, тому 25 літ враз з покійним оломуцьким архієпископом Стояном (тоді ще парохом в Кромерижи на Моравії) дав ініціативу до велеградських унійних зіздів і їх заходами відбувся перший такий зізд. Для того не диво, що на сьогорічнім Конгресі при його відкриттю архієп. Др. Пречан в своїй святочній промові назвав нашого Митрополита „columna primum congressus“